

KK + SI
Nov 17
X-8145

CZECHOSLOVAKIA

EDUCATION /1000/
Problem with Church /1014/

RELIGION /2800/
Anti-Religious Movement /2815/

SCHOOL AUTHORITIES IN SOUTHERN BOHEMIA TRY TO CANCEL TEACHING
OF RELIGION

SOURCE HAMBURG: Confidential source. Second-hand information.

DATE OF OBSERVATION: Recent and current period.

ENGLISH SYNOPSIS: Parents of schoolchildren in the JINDRICHUV HRADEC and TREBON areas recently received postcards from the school authorities asking them to agree to religion being omitted from the school curriculum. In several villages the teachers visited functionaries, members of the SNB., and asked them to set an example to the remainder of the population by allowing their children to omit religious classes. There is much unrest among the population in Southern Bohemia as a result of this new measure.

EVALUATION COMMENT: It is known from earlier reports that schoolchildren wishing to attend religious classes in Czechoslovakia must produce a written statement signed by their parents and indicating that the latter want their child to attend religious instruction. It is also known that some of the teachers are using this occasion in order to dissuade parents from asking for the introduction of religious classes. /Please see BERLIN RFE Item No. 10189/56, FRANKFURT RFE Item No. 7076/56, SALZBURG RFE Item No. 2518/56, HAMBURG RFE Item No. 4861/56, LINZ RFE Item No. 2887/56 and others./ The reported case is new to us. However in view of information available here, it is considered authentic.

/over/

V jižních Čechách, v okresech JINDŘICHUV HRADEC a TŘEBON - patrně ovšem i jinde - dostali letos před začátkem školního roku rodiče dětí školou povinných poštou tištěné lístky, na kterých měli potvrdit, zda souhlasí, aby jejich děti nechodily na vyučování náboženství. Lístky byly stylisovány neutrálně, přes to bylo zřejmé, že se předpokládá nebo považuje za žádoucí, aby rodiče se zastavením náboženského vyučování svých dětí souhlasili. Doručování se dělo asi týden až 14 dní před zahájením vyučování, 1. září.

Akce vzbudila hodně rozruchu; nesmí se zapomenout, že jižní Čechy byly odevždy kraj náboženských hloubalů, kraj Mistra J. Husa a husitismu, kde také tradičně docházelo k nejhrůznějším náboženským reformátorským hnutím. To znamená, že postoj lidí k náboženství tam byl vždy kritický, ale v žádném případě lhostejný nebo negativní. Na tomto založení lidské povahy nemůže změnit nic žádný režim; lidé proto vesměs nelibě a s pobouřením přijali akci, kterou v některých obcích učitelé prováděli - chodili osobně na návštěvy k rodičům dětí a přemlouvali je, aby své děti nedávaly na náboženství. Není známo, zda se to dělo z vlastní iniciativy některých horlivých učitelů - komunistů nebo zda byly stranou vydány podobné instrukce.

Učitelé mají ovšem nepříjemné postavení, jsou nejvíce pod kontrolou úřadů a strany a žádá se na nich největší horlivost při politickém působení; na druhé straně - snad ve většině obcí - omezila se akce jen na rozeslání lístků poštou. Pokud učitel prováděl osobní agitaci, navštěvoval ponejvíce rodiče, kteří zároveň nějakou funkci měli, neb byli v KS. Chodili ke členům národních výborů, státním zaměstnancům, členům STB atd., prostě kde věděl, že manžel je asi členem KS a v nějakém směru na režimu závislý; tam připomínal povinnost člověka veřejně činného člověka, jít jiným příkladem; dokládal, že dokud funkcionář bude posílat děti na náboženství, nelze čekat, že občané s náboženstvím skončí atd. atd.

Tyto návštěvy byly vesměs co nejtrapněji pocítovány - tam, kde děti na náboženství nechodí, nebylo agitace zapotřebí, a tam, kde jsou dosud nábožensky vychovány, jsou jistě k tomu hodně vážné důvody, a bylo to také jistě mezi manžely hodně rozmyšleno a diskutováno. Posílali-li děti dosud, i když věděli, že to není rádo viděno, nebylo to z bezmyšlenkovitosti, ale z hlubokého přesvědčení, že je to správné. Z několika vyprávění je zřejmý trapný průběh návštěvy; učitel nejčastěji zastal doma jen

manželku, které připomínal, že náboženství není v souladu s dnešní dobou a dnešním režimem, ale naznačil, že manželka by měla sama svoje prohlášení stylisovat, že on ji k ničemu nenutí, že ale by měla jít příkladem napřed a ukázat pravé pochopení atd. Takovým způsobem přivedl nejčastěji matku do těžkého konfliktu se svědomím - na jedné straně se obávala, aby snad odepřením podpisu neudělala těžkosti manželovi i celé rodině, na druhé straně není lehké vzdát se pro děti celého způsobu života, celé tradice. Tento přímý nátlak byl prováděn letos poprvé; ve známém případě manželka nakonec prohlásila docela otevřeně; dobře, když to tedy není žádoucí, tak děti tedy nebudou chodit na náboženství - ale já vám musím přímo říci, že sama smýšlím jinak, my i naše rodiče a prarodiče se náboženství učili a dobře jsme vyrostli a já sama bych si přála, aby i moje děti byly tak vedeny. Byla to manželka člena SNB. Je zřejmé, že učitelé využívali závislosti lidí, což je nejtrapněji pocítováno.

Celá akce byla sledována občanstvem velmi pozorně a lidé si při setkání sdělovali zkušenosti s místní školou a učitelstvem; o některých učitelích se prohlašuje, že je to špinavost, ku které se propůjčili. Zda i jim bylo od nadřízených něčím pohroženo, není známo. Pokud je ve zmíněných okresech znám výsledek ze šesti vesnic, odhlásily tam z náboženství v každé obci děti dvě až tři rodiny. Jedná se vesměs o rodiny opravdu závislé - zaměstnance, členy národních výborů a různé funkcionáře.

End